

Nr 700

Av herr Hjalmarson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 107, med förslag till lag om höjning av folkpensioner m. m.

I särskilda motioner, väckta vid nu pågående riksdags början, har vi som målsättning och arbetslinje för den reformverksamhet, som syftar till att stärka människornas trygghet för äldre dagar, angivit den nuvarande folkpensionens gradvisa utbyggnad till en allmän, medborgerlig, ej behovsprövad grundpension. Denna grundpension bör — som vi redan då hävdade — göras inflationssäker och utgå från en de pensionerades erkända rätt till delaktighet i kommande standardstegringar. Det bör vidare vara statsmakterna angeläget att genom praktiska åtgärder främja medborgarnas förmåga och vilja att ovanpå denna grundpension ordna tilläggspensioner, avpassade efter de personliga behoven och förutsättningarna till sin utformning och omfattning.

Grundläggande för våra kalkyler om den takt i vilken folkpensionen enligt vår uppfattning borde utbyggas var att folkpensionen redan i år skulle förbättras i den utsträckning som nu närmare föreslås i Kungl. Maj:ts proposition nr 107. Inga invändningar synes oss kunna resas mot att folkpensionärerna på föreslaget sätt och i föreslagen omfattning blir delaktiga i den förbättring av levnadsvillkoren som en stigande produktion gjort möjlig för alla. Principen att så skall ske är godtagen. Vad det gäller är endast att i praktiken tillämpa den.

Föredragande departementschefen har för närvarande icke ansett sig böra eller kunna för sin del göra några uttalanden om de principer efter vilka en allmän pensionering enligt hans mening bör byggas upp, ej heller om de anordningar som kan vara av nöden för att anpassa en sådan pensionering till redan existerande pensionsrättigheter eller sociala rättigheter.

Mot bakgrund av denna avvaktande hållning i sakfrågan framstår det intresse som visats — i statsverkspropositionen — och visas — i proposition nr 107 — för en allmän pensionsreforms fond-finansiella sida som särdeles påtagligt. Visserligen har detta intresse tydligen främst tagit sig uttryck i mycket allmänna överväganden och i än allmännare uttalanden, men det förefaller dock så stort att det slutar i ett förslag om "fondering

för framtida pensionsändamål". Utgångspunkten för detta anges vara att en sådan fondering skulle möjliggöra en snabbare lösning av pensionsreformen. Därjämte har förslaget anförts som skäl för att en förskjutning föreslås till större avgiftsfinansiering av folkpensionen.

De medel — 275 milj. kronor — som föreslås rubricerade som pensionsfond är av tillfällig natur. De uttaxeras via bolag och ekonomiska föreningar av folkhushållet i det klart angivna syftet att skära bort en del av en efterfrågan som av regeringen bedömts vara för stor för våra resurser. Dessa medel — av s. k. samhällsekonomiska skäl tvångssparade medel — skall "steriliseras", vilket också måste anses betyda att de icke får komma till produktiv användning. De skall förbli "steriliserade" så länge någon risk för överkonjunktur föreligger, en tidrymd som i ögonblicket icke låter sig bestämma och som över huvud taget torde bli svår att med någon större grad av säkerhet i förväg bestämma. De är placerade i riksbanken — räntelöst — och bildar följaktligen en statlig tillgångspost i en bank där staten har skuldposter som är mer än tio gånger större.

Att kalla vad som härvidlag föreslås i proposition nr 107 en "fondering" är om än ej formellt att ge en vedertagen term ett helt nytt innehåll eller att helt tömma den på innehåll. Genom den nya rubrik på ett befintligt konto som det framlagda förslaget leder till ändras ingenting reellt. Huruvida tillgången i fråga på sätt som riksdagen tidigare uttalat sig för användes för att betala statliga skulder eller för att vid någon obestämd tidpunkt redovisas i statliga skuldförbindelser är realekonomiskt likgiltigt. Någon självständig grund för utgifter — av pensionsringsart eller annat slag — bildar den icke i något fall, oavsett benämning, detta desto mindre som den skapats i det klart angivna syftet att minska de produktiva investeringarna i samhället.

En fond med stöd av vilken hållbara utfästelser om framtida pensioner skall kunna göras måste utgöras av verkliga sparmedel i produktiv verksamhet. Så skapas den grund för ökad trygghet på äldre dar som heter ökad produktion och stigande produktivitet.

I proposition 107 hävdar föredragande departementschefen att enighet skulle föreligga om att en framtida pensionsreform bör byggas upp på en viss fondbildning. I den mån han därmed avser en fondbildning under statlig kontroll och vid vilken staten äger förfoganderätten över de fonderade medlen föreligger ej någon sådan enighet. För oss framstår det som avgörande att de medel människorna avsätter för sin pensionsring förblir deras okränkbara egendom och att de får en så lösningsproduktiv användning som anspråken på säkerhet i placeringen gör möjlig. Pensioneringsändamålet får enligt vår uppfattning ej vara ett skäl att överföra resurser från medborgarnas egen disposition till statens.

Vi åberopar det anförda och hemställer,

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 107 i övrigt måtte avslå den hemställan däri, som benämnes "förslag till Fondering för framtida pensionsändamål".

Stockholm den 4 april 1956

Jarl Hjalmarson

Ernst V. Staxäng

Martin Skoglund

T. G. von Seth

Einar Hægglom

Elis Håstad

Alarik Hagård

Leif Cassel